

PISICĂ proti Moldavsku, rozsudek ze dne 29. 10. 2019 - K povinnosti vnitrostátních orgánů postupovat ve věcech péče o nezletilé s náležitou péčí

Stěžovatel: PISICĂ

Žalovaný stát: Moldavsko

Číslo stížnosti: 23641/17

Datum: 29.10.2019

Článek Úmluvy: čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: dítě, pozitivní závazky, respektování rodinného života

Český právní řád: § 452 až 491 a § 497 až 510 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Významnost: 3

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 3/2020

PISICĂ proti Moldavsku, rozsudek ze dne 29. 10. 2019

K povinnosti vnitrostátních orgánů postupovat ve věcech péče o nezletilé s náležitou péčí

Autorský komentář:

Předkládaný rozsudek přehledným způsobem shrnuje judikaturu Soudu ve věci pozitivních závazků státu při ochraně práva na rodinný život rodiče, který nemá v důsledku odporu druhého z rodičů možnost se podílet na výchově společných dětí. Následně rozsudek tuto judikaturu aplikuje na skutkový stav projednávané věci. Význam daného rozhodnutí je dán nejen materií, které se týká a jež je vnímána laickou i odbornou veřejností se stále se zvětšující intenzitou, ale i tím, že poskytuje jasná pravidla postupu orgánům výkonu veřejné moci v podobných situacích. K uvedenému nelze než dodat, že porušení pozitivního závazku státu v uvedeném směru představuje nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. a čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, jak ostatně ve své judikatuře opakovaně dovodil i Nejvyšší soud (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2013, sp. zn. [30 Cdo 4091/2011](#), uveřejněný pod číslem 49/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), a že stát za újmu tímto nesprávným úředním postupem odpovídá.

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatelka, občanka Moldavska, měla se svým partnerem P. tři syny. První z nich se narodil v roce 2003 za doby trvání společného manželství. V roce 2006 se stěžovatelka s P. rozvedla, přičemž syn byl rozhodnutím soudu svěřen do její péče. Další dva synové se stěžovatelce následně narodili v roce 2007 poté, co začala s P. opět společně žít. Podle stěžovatelky je P. jejich otcem.

V roce 2012 se začal P. chovat agresivně, což vedlo k tomu, že stěžovatelka opustila s dětmi společnou domácnost a po P. požadovala výživné. Po půl roce se P. nicméně do její nové domácnosti dostavil a za použití síly donutil dvě mladší děti nastoupit do vozidla a bez souhlasu stěžovatelky je odvezl k sobě domů. V návaznosti na tento incident zahájila stěžovatelka v červenci 2013 řízení o svěření dětí do její péče. Požádala přitom o urychlené projednání věci z důvodu, že P. s dětmi manipuloval a snažil se je obrátit proti ní. Své děti navíc stěžovatelka od jejich odvezení P. neviděla.

V září 2013 byly děti navraceny do péče stěžovatelky. Na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí navíc oba rodiče, alespoň dočasně, dosáhli dohody, že budou děti každý druhý víkend v péči otce. Tuto dohodu však P. nedodržel. V průběhu následujících dvou let (tj. mezi lety 2013 a 2015) se situace, že P. odvedl (unesl) děti a stěžovatelce je nevrátil, vícekrát opakovala (například je vyzvedl a odvedl ze školy či z domu). Stěžovatelku navíc P. urážel a vyhrožoval jí násilím. Stěžovatelka proto v těchto letech učinila celkem devět podání a stížností, kterými se domáhala vyřešení uvedené situace. U soudů sice dosáhla vydání řady soudních (předběžných) opatření zamezujících kontaktu P. se stěžovatelkou a dětmi, ta ale zůstávala často v praxi nevykonaná.

V průběhu roku 2014 bylo vypracováno několik psychologických posudků. Zatímco první z nich ukázal, že děti mají oba rodiče stejně rádi, pozdější psychologická vyšetření zjistila, že se postoj dětí k matce vlivem jednání P. změnil, a to tak, že děti vůči stěžovatelce nyní pociťovaly negativní emoce. Podle psychologických posudků znamenalo odvádění dětí P. od jejich matky emocionální zneužívání. Jakákoliv jejich schůzka s matkou (po dobu společnéhožití s jejich otcem) potom pro děti představovala traumatizující zážitek. Orgán sociálně-právní ochrany dětí proto doporučil dočasně děti od obou rodičů odloučit a umístit je za účelem psychologické asistence do dětského centra. Tomuto návrhu nicméně nebylo vyhověno a soud naopak v lednu 2015 svěřil dvě mladší děti do péče P.

Odvolací soud svým rozsudkem ze dne 24.6.2015 dosavadní rozhodnutí o péči změnil tak, že děti byly naopak svěřeny do péče stěžovatelky. Tento rozsudek však nebyl nikdy - i přes několik pokusů - úspěšně vykonán. Důvodem měl být zejména silný odpor dětí vůči matce. Ani přes následné kontaktní schůzky, které doporučil psycholog v roce 2017, se nepodařilo změny tohoto stavu dosáhnout. Ze strany vnitrostátních orgánů přitom byla stěžovatelka nabádána k tomu, aby se snažila s dětmi opětovně vybudovat svůj vztah. Její návrhy, aby děti obdržely psychologickou pomoc bez vlivu obou rodičů, byly nicméně jako nevhodné odmítnuty. Stejně tak byly neúspěšné i pokusy stěžovatelky převzít děti do vlastní péče. Tak bylo například, při jednom z pokusů v prosinci 2017, stěžovatelce správou školy, příbuznými P., a mj. i s ohledem na odpor dětí, zabráněno převzít děti ze školského zařízení.

Mezi tím, 26.2.2016, zahájilo státní zastupitelství trestní stíhání P. z důvodu psychického (emocionálního) zneužívání dětí. Tím zároveň došlo i ke zrušení předchozích devíti rozhodnutí státních zástupců, kterými byla věc pro stejné obvinění, jež bylo dříve několikrát vzneseno stěžovatelkou, odložena. V této trestní věci byla následně podána i obžaloba. V době obdržení stížnosti Soudem nicméně trestní řízení nadále probíhalo.

V roce 2018 bylo zahájeno nové civilní řízení, když P. požádal o svěření všech dětí do své péče. Soudy mu vyhověly ve vztahu ke dvěma (mladším) dětem, které vyjádřily své přání žít spíše s jejich otcem než matkou. Dle vnitrostátních soudů bylo takové rozhodnutí v nejlepším zájmu dětí, neboť ty mají k otci silné vazby a změnou prostředí (v péči matky) by trpěly.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

1. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

2. Stěžovatelka namítala, že vnitrostátní orgány nesplnily své pozitivní závazky podle čl. 8 Úmluvy, který zní:

„1. Každý má právo na respektování svého rodinného a soukromého života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

3. Vláda toto tvrzení zpochybnila.

4. Přijatelnost

5. Soud poznamenává, že stížnost není ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy zjevně neopodstatněná. Navíc uvádí, že ani z jiných důvodů není stížnost nepřijatelná. Musí být proto prohlášena za přijatelnou.

6. Věcné posouzení

7. Vyjádření stran

(a) Stěžovatelka

56. Stěžovatelka uvedla, že vnitrostátní orgány si již od července 2013, kdy se na ně poprvé obrátila, byly vědomy stále vážnější situace, v níž se ona a její děti nacházely. Zejména bylo zřejmé, že P. děti emocionálně zneužívá a obrací je proti ní. Přesto však vnitrostátní orgány nepodnikly žádné kroky.

57. Stěžovatelka se nikdy nevzdala snahy získat děti zpět do vlastní péče, všechny její pokusy se nicméně setkaly s nepřátelským chováním P. a lhostejností vnitrostátních orgánů. Při jedné příležitosti, když dne 16. prosince 2017 skoro své děti přesvědčila, aby se s ní vrátily domů, místní úřady a správa školy ve spolupráci s příbuznými P. učinily vše, co bylo v jejich silách, aby jejímu opětovnému sloučení s dětmi zabránily. Žádosti stěžovatelky, aby děti dostaly psychologickou pomoc mimo vliv obou rodičů, byly navíc odmítnuty jako nevhodné. Místo toho byla [stěžovatelka] obviňována z toho, že neměla dostatečný zájem na tom, aby znovu svůj vztah s dětmi vybuodovala, což však nebyla pravda.

58. Stěžovatelka rovněž namítla, že nevykonání pravomocného rozsudku, kterým byly děti svěřeny do její péče, bylo v rozporu s čl. 8 [Úmluvy].

(a) Vláda

(...)

60. Pokud jde o rozsudek ze dne 24.6.2015, vnitrostátní orgány přijaly veškerá přiměřená opatření k zajištění jeho vykonání. Vláda argumentovala, že prodleva v jeho výkonu v období mezi 24.6.2015 a 19.1.2016, kdy byl exekuční titul již předložen soudnímu vykonavateli, nelze vnitrostátním orgánům přičítat, jelikož v této době rozsudek ještě nenabyl právní moci. Odvolala se přitom na judikaturu Soudu, podle které není povinnost vnitrostátních orgánů umožnit sloučení rodičů s dětmi absolutní. Pokud žilo dítě po určitou dobu odděleně od rodiče,

může jeho sloučení s rodiči vyžadovat přijetí přípravných opatření, která se k donucení mohou uchýlit jen ve velmi omezené míře a jež by se vždy měla řídit nejlepším zájmem dítěte. Nevykonání rozsudku ze dne 24.6.2015 bylo způsobeno především tím, že děti se stěžovatelkou nechtěly žít, jak bylo zřejmé z různých psychologických posudků, ale také z důvodu vlastního chování stěžovatelky, která nebyla dostatečně aktivně zapojena do procesu obnovy jejího vztahu s dětmi.

61. Kontakt stěžovatelky s jejími dětmi navíc nebylo ze strany P. bráněno (...). Vnitrostátní orgány vynaložily veškeré přiměřené úsilí k vykonání rozsudku (...) a rovněž k urovnání sporů mezi P. a stěžovatelkou (...). V tomto procesu bylo navíc v průběhu roku 2017 zapojeno i několik specializovaných orgánů (...) a pracovních skupin (...). Silný odpor dětí vůči společnému žití s jejich matkou (stěžovatelkou) a nevraživost mezi bývalými manželi však tento proces překazily.
62. Vláda konečně uvedla, že vnitrostátní orgány vznesená obvinění o psychickém (emocionálním) zneužívání dětí ze strany P. nijak nepřehlížely, neboť dne 29.2.2016 bylo pro tyto skutky zahájeno trestní stíhání. Kromě toho byl na žádost státního zástupce vydán dne 15.12.2016 i ochranný příkaz (předběžné opatření), přičemž stěžovatelka proti žádnému z těchto kroků nevznesla žádné námítky. Vláda se proto domnívá, že přijala všechna přiměřená opatření ke sloučení stěžovatelky s jejími dětmi. Absolutní povinnost obnovit skutečný vztah a vazby mezi stěžovatelkou a jejími dětmi jí totiž nebylo možné uložit.
63. Posouzení Soudu
64. a) Obecné principy
65. Soud opakovaně připomíná, že ačkoli je primárním cílem čl. 8 [Úmluvy] ochrana jednotlivce proti svévolným jednáním ze strany orgánů veřejné moci, existují rovněž pozitivní závazky států vlastní efektivnímu „respektování“ rodinného života (viz, mimo jiné, Glaser proti Spojenému království, č. 32346/96, rozsudek ze dne 9.9.2000, § 63). Soud opětovně rozhoduje, že v případech týkajících se práv rodičů na styk s jejich dětmi má smluvní stát v zásadě povinnost přijmout opatření, jež směřují ke sloučení rodičů s dětmi, a současně povinnost takové sloučení usnadnit, pokud nejlepší zájem dítěte vyžaduje zachování osobních vztahů (viz, mimo jiné, Hokkanen proti Finsku, č. 19823/92, rozsudek ze dne 23.9.1994, § 55; Ignaccolo-Zenide proti Rumunsku, č. 31679/96, rozsudek ze dne 25.1.2000, § 94; a A. V. proti Slovinsku, č. 878/13, rozsudek ze dne 9.4.2019, § 73).
66. Povinnost vnitrostátních orgánů přijmout opatření směřující k usnadnění sloučení rodičů s dětmi však není absolutní, jelikož sloučení rodičů s dítětem, které již nějakou dobu žilo s jinými osobami, nemusí být možné provést okamžitě a může vyžadovat nejprve přijetí přípravných opatření (Hokkanen proti Finsku, citováno výše, § 58; viz také Ribić proti Chorvatsku, č. 27148/12, rozsudek ze dne 2.4.2015, § 94; a A. V. proti Slovinsku, citováno výše, § 74). Rozhodující je tedy to, zda vnitrostátní orgány učinily všechny nezbytné kroky pro umožnění kontaktu, které po nich lze, za zvláštních okolností každého případu, rozumně požadovat (viz obdobně Kuppinger proti Německu, č. 62198/11, rozsudek ze dne 15.1.2015, § 101; a A. V. proti Slovinsku, citováno výše, § 74).
67. V současné době panuje široká shoda na tom, že ve všech rozhodnutích týkajících se dětí musí být jejich nejlepší zájem prvořadým hlediskem (viz Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku, č. 41615/07, rozsudek velkého senátu ze dne 6.7.2020, § 135; X. proti Lotyšsku, č. 27853/09, rozsudek velkého senátu ze dne 26.11.2013, § 96; a Strand Lobben a ostatní proti Norsku, č. 37283/13, rozsudek velkého senátu ze dne 10.9.2019, § 179). Nejlepší zájem dítěte přitom může, v závislosti na jeho povaze a vážnosti, převážit nad zájmy rodičů. Rodič zejména není na základě čl. 8 Úmluvy oprávněn přijímat taková opatření, která by poškodila zdraví a vývoj dítěte (viz například V. D. a ostatní proti Rusku, č. 72931/10, rozsudek ze dne 9.4.2019, § 114). Ačkoliv judikatura Soudu vyžaduje, aby byly při rozhodování brány v úvahu názory dětí, ty nejsou vždy neměnné, přičemž námítky dětí, které musejí být náležitě zohledněny, nemusí být samy o sobě nutně dostatečné k tomu, aby nad zájmy rodičů převážily, zejména nad jejich zájmem na pravidelný styk (viz K. B. a ostatní proti Chorvatsku, č. 36216/13, rozsudek ze dne

14.3.2017, § 143). Skutečnost, že dítě má právo vyjádřit své vlastní názory, by proto neměla být interpretována tak, že dětem poskytuje možnost bezpodmínečného veta, aniž by byly v úvahu brány jiné faktory a bylo provedeno posouzení za účelem určení jejich nejlepšího zájmu (A. V. proti Slovinsku, citováno výše, § 72).

68. V případech, ve kterých se jedná o vztah osoby s jejím dítětem, se uplatňuje povinnost postupovat s náležitou péčí, a to s ohledem na riziko, že běh času může mít za následek faktické určení výsledku věci (viz například Ignaccolo-Zenide proti Rumunsku, citováno výše, § 102; Süß proti Německu, č. 40324/98, rozsudek ze dne 10.11.2005, § 100; Strömblad proti Švédsku, č. 3684/07, rozsudek ze dne 5.4.2012, § 80; a Ribić proti Chorvatsku, citováno výše, § 92).
69. b) Aplikace uvedených principů na projednávanou věc
70. Soud poznamenává, že stěžovatelka vznesla z důvodu tvrzeného porušení čl. 8 Úmluvy dvě stížnosti. Poukázala na nevykonání rozsudku ze dne 24.6.2015, kterým jí byly svěřeny do péče její dvě mladší děti; dále potom namítala, že vnitrostátní orgány v rozporu s jejich pozitivními závazky podle čl. 8 Úmluvy nepřijaly opatření ke znemožnění emocionálního zneužívání dětí jakožto důsledku jejich odloučení od matky. [Soud] se domnívá, že se jedná o dva aspekty v zásadě stejné otázky, a to, zda vnitrostátní orgány v projednávané věci splnily své pozitivní závazky podle čl. 8 [Úmluvy].
71. Při rozhodování, zda vnitrostátní orgány splnily své pozitivní závazky podle čl. 8 Úmluvy, vezme Soud v úvahu všechny relevantní skutečnosti, jako je způsob výkonu rozsudku ze dne 24.6.2015, ale i přijatá opatření vnitrostátních orgánů v průběhu celého řízení, tedy nejen řízení vykonávacího.
72. Pokud jde o období, které vedlo k vydání rozsudku o svěření dětí do péče stěžovatelky, je namístě poznamenat, že mezi červencem 2013 a listopadem 2015 učinila stěžovatelka ve vztahu k vnitrostátním orgánům celkem devět podání, jež se týkala jednání P., o kterém měla za to, že se prostřednictvím manipulace a obrácením dětí vůči ní snaží o jejich vzájemné odcizení (...). Její podání měla různou podobu. Vnitrostátní orgány si proto byly dobře vědomy obvinění vznesených stěžovatelkou. V důsledku těchto podání stěžovatelky (...) si byly vnitrostátní orgány rovněž vědomy, že děti - v rozporu s přáním jejich matky - zůstávají u svého otce, který tak má, na rozdíl od stěžovatelky, dostatečnou příležitost je ovlivňovat. Je potřeba rovněž poznamenat, že zatímco počáteční psychologické vyšetření dětí začátkem roku 2014 ukázalo, že děti mají oba rodiče stejně rádi, tento jejich postoj se do listopadu 2014 změnil, když [nově] svoji matku odmítaly (...). Vzhledem k podáním stěžovatelky a psychologickým posudkům potvrzujícím pravdivost jejich tvrzení si musely být vnitrostátní orgány vědomy, že jednání P. vážně ohrožovalo budoucí vztah mezi stěžovatelkou a jejími dětmi.
73. Soud poznamenává, že po prvním psychologickém vyšetření dětí v lednu 2014 (...) k žádnému dalšímu nedošlo po dobu téměř deseti měsíců, přestože stěžovatelka při mnoha příležitostech upozorňovala, že P. s dětmi manipuluje s cílem obrátit je proti ní. Poté, co nový posudek v listopadu 2014 zjistil, že děti nemají svoji matku rády (...), orgán sociálně-právní ochrany dětí mimo jiné doporučil, aby byly děti od obou rodičů dočasně odděleny, čímž by jim mohla být poskytnuta psychologická pomoc mimo jejich vliv. Toto doporučení však nebylo, navzdory dalšímu posudku z prosince 2014, podle kterého představovalo odcizení dětí od matky jednáním P. jejich emocionální zneužívání, nikdy uvedeno v praxi (...).
74. Při neexistenci opatření na ochranu dětí před pokračujícím emocionálním zneužíváním [ze strany P.] využila stěžovatelka prostředky, které měla k dispozici, konkrétně různá podání a stížnosti vnitrostátním orgánům a žádosti o vydání ochranného příkazu (předběžného opatření), jenž by P. zabránil v kontaktu s dětmi. Přestože byl takový ochranný příkaz (předběžné opatření) vydán, byl P. schopen zcela beztrestně pokračovat ve svém jednání, zejména kontaktovat děti a přepravovat je do své domácnosti (...). V tomto ohledu Soud poznamenává, že když v roce 2016 státní zástupce konečně zahájil trestní stíhání proti P.,

zrušil tím zároveň devět předchozích rozhodnutí o odložení stejné věci (...).

75. Rovněž je potřeba poznamenat, že harmonogram styku s dětmi, doporučený orgánem sociálně-právní ochrany dětí, podle kterého měly děti střídat pobyt u obou rodičů (...), nebyl ze strany P. respektován (...).
76. V souvislosti se stále se prohlubujícím odcizením stěžovatelky od jejích dětí, požádala v červenci 2013 stěžovatelka soud o urychlené projednání návrhu na svěřeni dětí do její péče. Navzdory této žádosti a mnoha podnětům a stížnostem stěžovatelky na jednání P. rozhodl soud prvního stupně až po roce a půl (...). Tuto dobu lze přičíst k období, během kterého stěžovatelka neměla smysluplný kontakt se svými dvěma dětmi, zatímco P. mohl pokračovat v jejich odcizování od matky (...). Tato prodleva při rozhodování věci je v rozporu se zásadou postupovat s náležitou péčí, jak bylo uvedeno v bodě 66 výše.
77. Pokud jde o výkon samotného rozsudku [o svěřeni dětí do péče stěžovatelky], je třeba poznamenat, že vnitrostátní orgány nezůstaly zcela pasivní a přijaly řadu relevantních opatření [směřujících k výkonu tohoto rozhodnutí]. Jakmile stěžovatelka předložila exekuční titul (...), soudní vykonavatel stanovil lhůtu, v níž měl P. rozsudku dobrovolně vyhovět (...). Poté, co P. tomuto rozhodnutí sám nevyhověl, soudní vykonavatel - za doprovodu psychologa, dalších specializovaných orgánů a stěžovatelky - navštívil dne 9.2.2016 obydlí P. a pokusil se tam rozsudek vykonat, což však bylo překaženo silným odporem dětí proti opuštění domácnosti P. (...) Dne 29.2.2016 bylo poté zahájeno trestní stíhání a vyšetřování obvinění vznesených stěžovatelkou, že P. jejich děti emocionálně zneužívá.
78. Po [tomto] prvním pokusu o výkon rozsudku (...) nicméně zůstaly vnitrostátní orgány zjevně nečinné, s výjimkou soudního vykonavatele, neboť jak uvedl odvolací soud, ten nadbytečně požádal tento soud o výklad rozsudku a umožnění nuceného vstupu do obydlí P. (...) Žádné další opatření nebylo [vnitrostátními orgány] učiněno až do 15.12.2016, kdy soud vydal ochranný příkaz (předběžné opatření), který zamezoval kontaktu mezi P. a dětmi.
79. Dne 16.12.2016 došlo ve školském zařízení k druhému pokusu přesvědčit děti, aby odešly se svojí matkou. Vzhledem k nedostatečnému přímému kontaktu Soudu se všemi zúčastněnými stranami není Soud schopen posoudit skutečný dopad různých jednání zúčastněných stran, jako jsou například rodiče P., kteří dle tvrzení stěžovatelky měli mít povoleno přijít [do školského zařízení] a ovlivnit děti (...). Zdá se však, že žádný vnitrostátní orgán v daný den neprovedl analýzu situace, aby zjistil, zda nesloučení stěžovatelky s jejími dětmi bylo způsobeno alespoň částečně jednáním dotčených osob, a nikoli pouze odmítnutím dětí spolupracovat.
80. Následně došlo ke dvěma dalším pokusům o předání dětí do péče stěžovatelky, avšak při každé z těchto příležitostí odmítly děti se stěžovatelkou odejít (...).
81. Soud připouští, že odmítání dětí setrvat se svou matkou vytvořilo obtížnou situaci, jež vyžadovala řadu komplexních opatření v rámci přípravy na jejich [budoucí] opětovné sloučení se stěžovatelkou. Provádění těchto opatření by přitom jistě vyžadovalo nějaký čas. Na rozdíl od vážně míněných pokusů o nalezení řešení v roce 2017 (...) však v roce 2016 neexistoval žádný důkaz o tom, že by taková činnost probíhala, a vláda ani neposkytla žádné vysvětlení této zjevné nečinnosti v průběhu roku 2016.
82. Soud má za to, že odcizení dětí od stěžovatelky, na které stěžovatelka upozorňovala již mnohem dříve, než bylo ve věci péče o její děti soudy rozhodnuto, bylo hlavním faktorem, jenž [následně] bránil výkonu rozsudku ze dne 24.6.2015. Na selhání vnitrostátních orgánů při jejich reakci na podněty stěžovatelky týkající se odcizení jejích dětí a žádost o naléhavé posouzení věci je potřeba nahlížet tak, že podstatně přispělo k potížím při výkonu výše uvedeného rozsudku. Vnitrostátní orgány navíc v prvním roce exekučního řízení (2016) provedly pouze dva pokusy o výkon rozsudku. Ještě důležitější je, že v roce 2016 vnitrostátní orgány nepřistoupily k žádným opatřením, jež by děti nebo jejich rodiče připravily na výkon rozhodnutí, a to i přesto, že existovaly jasné známky toho, že děti byly od své matky psychicky odcizeny (...) a že provedení komplexní přípravy na výkon rozhodnutí bylo nezbytné (viz

například Mijušković proti Černé Hoře, č. 49337/07, rozsudek ze dne 21.9.2010, § 89).

83. Ve světle uvedených úvah je třeba konstatovat, že v projednávaném případě vnitrostátní orgány nepostupovaly s náležitou péčí, která od nich byla vyžadována (...), ani nesplnily své pozitivní závazky podle čl. 8 Úmluvy. V projednávaném případě proto došlo k porušení čl. 8 Úmluvy.
84. Soud poznamenává, že v projednávané věci nebyly vzneseny žádné stížnosti a argumenty, které by se týkaly nového [civilního] řízení a následného rozhodnutí [ze dne 5.7.2018] o svěřeni dětí do péče jejich otce. Pochybení [vnitrostátních orgánů] v podobě nevykonání rozsudku ve prospěch stěžovatelky se proto týká období před přijetím rozsudku ze dne 5.7.2018 (...).
85. POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY
86. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přiznává Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Nemajetková újma
2. Stěžovatelka požadovala 50 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy.
3. Vláda namítla, že požadovaná částka je neopodstatněná, nepřiměřená a neslučitelná s judikaturou Soudu v obdobných případech.
4. Soud má za to, že nedostatečná reakce vnitrostátních orgánů na podněty a stížnosti stěžovatelky jí způsobila velké utrpení. Vnitrostátní soudy se nakonec rozhodly dřívější rozsudek o péči změnit a svěřit dvě mladší děti do péče jejich otce, což potvrzuje, že stěžovatelka utrpěla jeden z nejzávažnějších zásahů do jejího rodinného života. Soud proto stěžovatelce přiznává 12 000 eur jako náhradu za její nemajetkovou újmu.
5. Náklady řízení

(...)

89. (...) Soud považuje za přiměřené přiznat stěžovatelce částku 2 000 eur jako náhradu nákladů řízení.
90. Úrok z prodlení
91. Soud považuje za vhodné, aby sazba úroku z prodlení byla založena na diskontní (mezní úrokové) sazbě Evropské centrální banky, jež bude navýšena o tři procentní body.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení čl. 8 Úmluvy v důsledku toho, že stát nesplnil své pozitivní závazky podle tohoto ustanovení;
3. Rozhoduje, že

(a) žalovaný stát je povinen do tří měsíců ode dne, kdy se rozsudek stává v souladu s článkem 44 odst. 2 Úmluvy konečným, zaplatit stěžovatelce tyto částky (...):

- (i) 12 000 eur, a dále částku případných daní, které mohou být účtovány, představující náhradu nemajetkové újmy stěžovatelky;
- (ii) 2 000 eur, a dále částku případných daní, které mohou být stěžovatelce účtovány, představující náklady stěžovatelky vynaložené na toto řízení;

(b) od uplynutí výše zmíněných tří měsíců až do zaplacení bude stanovená částka zvyšována o úrok z prodlení se sazbou rovnající se diskontní (mezní úrokové) sazbě Evropské centrální banky platné v tomto období, navýšené o tři procentní body;

4. Zamítá návrh stěžovalky na přiznání přiměřeného zadostiučinění ve zbylé výši.

(Zpracoval Mgr. Lukáš Boháček)